

مطالعات میدانی ارزیابی توانمندی فضای حاشیه بزرگراههای شهر تهران به منظور توسعه فضای سبز غیرهمسطح

دکتر محسن کافی

ناظر ارشد پروژه به نمایندگی از طرف سازمان زیباسازی شهرداری تهران

بزرگراههای درون شهری به عنوان یکی از اصلی ترین مسیرهای ارتباطی محیطهای شهری به ویژه شهر تهران هستند. به طوریکه بر اساس تقسیم بندی های آئین نامه طراحی راه های شهری وزارت مسکن و شهرسازی بزرگراهها جزء راه های شریانی درجه یک محسوب می گردند. اهمیت بزرگراههای شهر تهران در تردد اتومبیلها بر هیچکس پوشیده نیست، ولی این موضوع که در فضاهای متأثر از این تردها در بزرگراهها تشخیص و انتخاب بهترین راهکار برای بهسازی محیط چیست، مستلزم مطالعه توانمندی های موجود حاشیه بزرگراهها برای توسعه فضای سبز است. به این منظور طی سالهای ۹-۱۳۷۸ و در یک تحقیق میدانی بزرگراهها در سه منطقه شمالی، میانی و جنوبی شهر به شرح زیر مورد بررسی قرار گرفتند:

شمال شهر: با امتداد شرقی - غربی بزرگراه صدر و بابایی و با امتداد جنوبی - شمالی بزرگراه چمران، مدرس و کاوه

منطقه میانی شهر: با امتداد شمالی - جنوبی بزرگراه شیخ فضل ا... و محمد علی جناح، یادگار امام

جنوب شهر: با امتداد شمالی - جنوبی نواب، تندگویان و بسیج مستضعفین و با امتداد شرقی - غربی بزرگراه بعثت، آزادگان - سعیدی و خاوران مورد مطالعه قرار گرفتند. مطالعات نشان داد که از لحاظ بصری و میزان مداخله در کناره آنها در دو بخش قابل بررسی هستند: اول بزرگراههایی که به وسیله بافت و مستحذات شهری محاط شده اند و دوم بزرگراههایی که بافت فیزیکی شهر هنوز در حاشیه آنها شکل نگرفته است.

نتایج حاصل از تحقیق فوق: نشان داد که فضای همجواری بزرگراهها از نقطه نظر توسعه فضای سبز به هفت تیپ تقسیم می شوند:

۱- بزرگراههای با دیوارهای احداث مصنوع و بدون فضای سبز.

۲- بزرگراههای با دیوارهای احداث مصنوع همراه با فضای سبز.

۳- نمای ابنیه و ساختمانها در پرده اول و دوم حاشیه بزرگراهها.

۴- دیواره های طبیعی مداخله نشده.

- ۵- محوطه‌های باز بدون دیوار.
 - ۶- تابلو و نرده‌های محافظ قضا‌های حاشیه بزرگراهها.
 - ۷- بافتهای مسکونی غیرمتعارف حاشیه بزرگراهها مثل حلبی آبادها.
- نتایج حاصل از این بخش از تحقیق زمینه برنامه‌ریزی توسعه فضای سبز را در هر یکی از گزینه‌های فوق فراهم ساخت.